در «نوجوانه» بخوانید
گفت‌وگو با برنده رقابت قصه‌گوها

گفت‌وگوی «بوق‌اشغال» با جعفردهقان
من همیشه خوش به حالمه

جام جم
روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران
www.jamejamdaily.ir
پنجشنبه ۹ دی ۱۴۰۰ | ۲۵ جمادی‌الاول ۱۴۴۳ | ۲۰ صفحه | سال بیست و دوم - شماره ۶۱۱۸ | استان تهران و البرز ۳۵۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۲۵۰۰ تومان | Thursday - December 30, 2021

۲۰

حضور محسوس جوانان در چهلمین جشنواره فیلم فجر می‌تواند یک جریان سینمایی جدید را ایجاد کند

فیلم‌سازهای دهه شصتی مدعیان جدی سیمرغ چهلم

۱۱-۱۰

۱۶-۱۳

ویژه‌ها

گزارشی از پشت پرده تخریب محصولات کشاورزی ایران به بهانه آلودگی به آفت‌کش‌ها

سم شایعه بر محصول ایرانی

این روزها ممنوعیت صادرات محصولات کشاورزی ایران به دیگر کشورها به سوژه اول رسانه‌های فارسی‌زبان داخلی و خارجی تبدیل شده و هر رسانه‌ای از ظن خود عامل را به عنوان دلیل اصلی مرجوعیت این کالاهای صادراتی عنوان می‌کند ولی آنچه پیداست کلیدواژه آلوده بودن محصولات کشاورزی صادراتی ایران در فضای مجازی پراکنده شده است...

۳

گفت‌وگو با غلامعلی خوشرو در صدمین سال پیوستن ایران به جامعه ملل

یک قرن حق‌کشی بابت دفاع از حق

۲

گفت‌وگو با دبیر کمیته علمی کشوری مقابله با کرونا درباره افزایش گروه‌های سنی واکسیناسیون

کودکان در آستانه واکسیناسیون سراسری

براساس آخرین اطلاعاتی که وزارت بهداشت و درمان منتشر کرده است، ۳۴ نفر در کشورمان به سویه جدید امیکرون مبتلا شده‌اند. گستردگی ابتلا در استان‌های کشور زیاد است. این سویه دست‌کم در ۱۴ استان شناسایی شده و شاید به همین دلیل است که حمیدرضا جماعتی، دبیر کمیته علمی کشوری مقابله با کرونا می‌گوید تعداد ابتلا به این سویه بیشتر از این عدد است...

۱۸

پرسپولیس و استقلال با پیروزی مشابه یک بر صفر مقابل حریفان، هفته دوازدهم را به اتمام رساندند

صدر جدول سرخابی شد

۴

نگاهی به مهم‌ترین رویدادهای سیاسی جهان که در سال ۲۰۲۱ میلادی اتفاق افتاد

سال شکست مدعیان

۸

یادداشت

بازتاب حماسه ۹ دی در ادبیات

محسن پرویز
رئیس انجمن قلم ایران

۹ دی ، یکی از ایام‌ا... تاریخ اتقلاب است و واقعه بسیار مهم و عظیمی در کشورمان محسوب می‌شود که متأسفانه گاهی از اهمیت این ماجرا غفلت می‌کنیم. دشمن برنامه‌ای برای اضمحلال کشور چیده بود و سعی در نابودی ما داشت. راهی که پیش گرفته بود، بسیار خطرناک بود، چراکه می‌توانست به برادرکشی و دو دستگی بزرگ در داخل کشور منجر شود و این دو دستگی هر اتفاقی که در پی داشت به نفع دشمن می‌بود. برای دشمنان ما این مهم نبود چه کسی پیروز و چه گروهی مغلوب می‌شد، مهم این بود که در کشور آشوب به پا شود و مردم مقابل هم بایستند. از نگاه دشمن شاید نفاق و دودستگی در بدو امر منجر به سقوط حکومت نشود و استکبار را به اهداف اصلی یعنی نابودی حکومت اسلامی ایران نرساند اما تخم کینه در جان مردم، تبعاتی دارد که به سادگی قابل رفع و ترمیم نیست. هدف دشمن در غائله‌ای که سال ۱۳۸۸ راه انداخت و به درستی «فتنه» نامیده شد، ایجاد دو دستگی به منظور برادرکشی در کشور بود و ۹ دی نقطه پایان این غائله محسوب می‌شود، چون مردم نشان دادند هوشیارانه متوجه نقشه دشمن شده‌اند و در نتیجه از گروه‌های مختلف سیاسی و آحاد مختلف به میدان آمدند و با نقشه شوم استکبار مقابله کرده و در برابر دشمن ایستادند. پیام روشن مردم به دشمن این بود اگر اختلافاتی در درون کشور داریم، اختلاف سلیقه و اختلاف برداشت است و در طرح آنها هدفی نیست جز رشد و تعالی کشور. اگر گروه‌های سیاسی در انتخاب مسیر تفاوت دیدگاه دارند به معنی اختلاف و دشمنی نیست، چراکه هیچ‌کدام راضی به اضمحلال و نابودی کشور نیستند.

با این همه به نظر می‌رسد عظمت این رویداد مهم را به درستی درک نکرده‌ایم یا دست کم برای شناسایی ابعاد بزرگ آن به دقت عمل نکرده‌ایم. این واقعه چیزی کم از دیگر وقایع بزرگ انقلاب ما ندارد اما به قدر کافی آثاری نیافریده‌ایم که ابعاد مختلف آن را تبیین کند و به نمایش بگذارد. البته در این باره کتاب‌ها و رمان‌های خوبی نوشته شده اما کافی نیست. به عنوان نمونه، یکی از بهترین رمان‌هایی که با این مضمون نوشته شده، کتاب «دقیقا نیمه شب» اثر حسینعلی جعفری است که بسیار خواندنی و ارزشمند است.

آثار دیگری هم در این زمینه نوشته شده ولی برای واقعه‌ای مانند حماسه ۹دی، اتفاقاتی که این حماسه را در پی داشته و بخشی از تاریخ اجتماعی ماست، کافی نبوده است. این واقعه باید به صورت مستمر مورد توجه قرار گیرد و درباره‌اش آثار ادبی و هنری خلق شود، چراکه باید مراقب بود دوباره دشمن برای ایجاد نفاق و دشمنی نقشه نکشد و رخنه‌ای که اتفاق افتاد دوباره تکرار نشود. اگر دلیل ایجاد رخنه، زمینه‌ها و علل آن را در قالب کتاب و ادبیات یا به هر ترتیبی طرح و بررسی نکنیم، خوب نشناسیم و به مردم نشناسانیم، ممکن است دوباره تکرار شود و درست به همین دلیل است که حماسه ۹دی کهنه شدنی نیست و همه وظیفه داریم راجع به آن صحبت کنیم.

نگاه

رسانه انقلابی و جهاد تبیین

رضا کوچک‌زاده تهمتن
مدیر رادیو گفت‌وگو

اکنون که ۱۲سال از فتنه سال ۱۳۸۸ می‌گذرد، برخی واقعیت‌ها در فضای سیاسی و رسانه‌ای داخلی و خارجی پدیدار شده است. پرسش این است که در پس فتنه آن سال چه سناریوهایی نهفته بود و سناریوپردازان چه کسانی بودند؟ ماجرا از یک سال قبل از انتخابات سال ۱۳۸۸ کلید خورد؛ جایی که یک جناح سیاسی مشهور و خاص در کشور، به بهانه امکان تقلب در انتخابات، ستادی با نام صیانت از آرای مردم ایجاد کرد. در واقع این ستاد نتیجه پروژه نفوذ دشمن بود؛ نفوذی که طی حیات انقلاب اسلامی بارها رهبران نظام نسبت به آن هشدار داده بودند اما هدایتگران این جریان با دلارهای آمریکایی و جریان رسانه‌ای صهیونیست کار را به فتنه سال ۸۸ کشاندند. سناریوپردازان این فتنه بر اساس الگوی انقلاب‌های رنگین در اروپای شرقی تصور می‌کردند با اردوکشی خیابانی و پروژه کشته‌سازی و غارت و تخریب اموال عمومی می‌توانند چهره نظام را مخدوش کنند. هرچند اینان حدود هشت ماه کشور را ملتهب کردند اما درایت رهبر فرزانه انقلاب و هوشمندی مردم با بصیرت ایران، برخی خواص بی‌بصیرت را رسوا کرد و نقاب را از چهره برخی چهره‌های به‌ظاهر انقلابی اما فریب خورده انداخت و در حقیقت اینان از قطار انقلاب بازماندند.

فتنه ۸۸ از بی‌بصیرتی برخی خواص شکل گرفت اما با بصیرت مثال زدنی مردم در نهم دی به بن‌بست رسید. نهم دی در واقع تبدیل به سرفصلی برای انقلاب و نظام اسلامی شد. مقطع و سرفصل، چراکه از یک سو ماهیت اصلی و ضدبشری و ضدایرانی و ضددینی دشمنان داخلی و خارجی را به رخ کشید و از دیگر سو، نقاب نفاق را از چهره نفوذی‌ها برکشید. نهم دی ضمن وارد کردن واژه و مفهوم بصیرت به ادبیات سیاسی و ضرورت انقلابیگری ثابت کرد حضور مردمی پشتوانه بقای ارزش‌های انقلاب است و با حضور و ایثار مردم بصیر می‌توان به تپندگی مکتب و ارزش‌های انقلابی دل بست و امید داشت. نهم دی اما در معرض دو آفت بزرگ است: نخست آفت فراموشی و دوم آفت تحریف. همان‌طور که گفته شد نهم دی به عنوان واقعه‌ای تاریخی، سرفصلی برای احیای ارزش‌های انقلاب بود. چنین سرفصلی بی‌شک نباید در گذر ایام و هیاهوی روزمرگی‌ها به باد فراموشی سپرده شود. از طرف دیگر، این رخداد بصیرت‌آفرین و بصیرت‌افزا هدف کینه و خصومت است و بنا به همین دلیل دشمن می‌کوشد با بهره از ابزار تحریف، در چرایی و چگونگی و دستاوردهای آن ایجاد انحراف کند تا نهم دی از کارکرد بصیرت‌ساز خود تهی یا به دور افتد. اما یادمان باشد اگر نهم دی رخ داد، بنا به عللی همچون جهاد تبیین و روایت بود. به این معنا که رسانه‌های انقلابی در سطح جامعه و عناصر انقلابی در میان محافل و مجامع دانشگاهی و عمومی توانستند ریشه‌ها و عوامل پنهان و پیدا و اهداف فتنه را به‌درستی و به‌روشنی تبیین و مخاطب را نسبت به واقعیت‌ها آگاه و اقناع کنند. به بیان دیگر، میوه جهاد روایت و تبیین، خروش بصیرت در وجود شهروندان و هموطنانمان بود. بصیرتی که تشخیص درست و به‌هنگام حق و باطل، دشمن‌شناسی و عمل به تکلیف بایسته در زمان مقتضی و هشیاری مداوم را موجب شد.

بدون تردید همان دشمنان داخلی و خارجی که خواب تکرار تجربه انقلاب رنگین را در ایران می‌دیدند هنوز هم چنین تفکری دارند و به دنبال فرصت هستند. آنها نمی‌نشینند تا بالندگی هر روزه مردم ایران را نظاره کنند. از این رو دائم به بهانه‌های مختلف و با ابزار رسانه‌ای روز، یعنی روایت‌سازی و تحریف و تصرف در واقعیت، تحرک ماشین شایعه و دروغ‌سازی و... در پی مهندسی نگاه‌ها و اذهان هستند و می‌کوشند براندازی نرم را در هر زمان ممکن محقق کنند.

در مقابل، همانا جهاد تبیین و روایت است که به مدد رسانه‌های تراز انقلاب، ترویج بصیرت را به عنوان پادزهر تشکیک موجب می‌شود و حماسه بصیرت و یادمان نهم دی را مکرر در چشم زمانه تموج می‌دهد.

درنگ

تلخی بی‌پایان

میثم امیری
نویسنده

تلخی‌اش هنوز با من یکی مانده. نه به خاطر این که میرحسین گفت نتیجه انتخابات را قبول ندارد. بالاخره ممکن است همیشه یک طرف انتخابات بگوید نتیجه را قبول ندارد. داستان انتخابات ممکن است همیشه پیچیده شود. هرچند رهبری از آنها خواست بیایند، بنشینند و صحبت کنند که جز یکی از منتقدان، دو نفر دیگر نیامدند.

تلخی‌اش با من مانده نه به خاطر این که عده‌ای آمدند توی خیابان و گفتند نه غزه نه لبنان جانم فدای ایران. این هم می‌توانست نظر تعدادی از افراد باشد. هیچ جای خلقت خدا عیب پیدا نمی‌کند اگرعده‌ای با آدم هم‌نظر نباشند. البته که این ماجرا هم در یک اتفاق بزرگ و تلخ تاریخی به یک تحلیل واقعی رسید. تجلیل استثنایی مردم از قاسم سلیمانی درست در برابر این شعار قابل تحلیل است.

تلخی‌اش با من مانده نه حتی به خاطر این که مردم توی ۲۵ و ۲۸ خرداد در تهران ریختند بیرون و نسبت به نتیجه انتخابات معترض شدند. چون از سال ۱۳۵۸ تا آن موقع همیشه کسری از مردم تهران در انتخابات شرکت نمی‌کردند؛ آنها انگیزه داشتند که آن موقع معترض باشند. بعضی از آنها به من می‌گفتند از سال ۵۷ تا الان چنین تجربه‌ای نداشته‌اند. هیچ‌کدام از اینها برای من اینقدر تلخی نداشت. باید تکثر دیدگاه‌های مردم ایران را پذیرفت. عبارت «اگر با جمهوری اسلامی مخالف هستید، به خاطر ایران در انتخابات شرکت کنید» را در ادبیات رهبر انقلاب شنیده‌ایم. رهبری ناظر به رویدادهای اجتماعی و حوادث سیاسی نبض جامعه را درمی‌یابند. مردم هم همیشه جایشان را در صحبت‌های رهبری پیدا کردند. الان که به ۱۲سال پیش فکر می‌کنم تنها یک چیز کامم را تلخ می‌کند. فرقه مسعود رجوی از میرحسین حمایت کرد و میرحسین واکنش درخوری نشان نداد. نیامد جلوی دوربین بنشیند و بگوید: سراپا اگر زرد و پژمرده‌ایم/ ولی دل به پاییز نسپرده‌ایم.

آقا و خانم رجوی اگر من توی این نظام بالای دار هم بروم، به حمایت شما احتیاجی ندارم. خیانت شما در همراهی با صدام برای پر پر کردن «گل‌های داوودی» آن‌چنان قلب من و ایرانیان را به درد آورده‌است که جز با مجازات شما آرام نمی‌گیرد.

کاش می‌گفت: شما آن اندازه حقیر هستید که شایسته فراموشی باشید؛ ولی یک سیاست‌مدار نمی‌تواند آن اندازه سنگدل باشد که در برابر حمایت شما سکوت کند. این را باید در همان روزهای بعد از انتخابات می‌گفت. باید توی همان خرداد ۸۸ صدای آنها را در نطفه خفه می‌کرد. این کاری بود که باید میرحسین می‌کرد و نکرد؛ تلخ‌تر از این مگر می‌شود؟

دیدگاه

حماسه ۹دی، پایان ۸ ماه فتنه‌گری بود

پرویز سروری
نایب رئیس شورای شهر تهران

نکته قابل تأمل درباره فتنه ۸۸ این است که آن سال اتفاقات بسیار خاصی در کشور رخ داد، به این معنا که می‌توان گفت در آن ایام ملت ایران شاهکار بزرگی انجام دادند و رکورد مشارکت را در دنیا جابه‌جا کردند، به طوری که دنیا در تاریخ مشارکت‌های سیاسی مردم کمتر چنین مشارکتی را به خود دیده بود. پس این رکورد یک دستاورد بزرگ سیاسی برای کشور بود که قدرت مردم ایران را به‌شدت افزایش می‌داد. اما اتفاقی که در ارتباط با انتخابات سال ۸۸ افتاد، متاسفانه ناشی از فقدان بلوغ سیاسی و نگاه خودخواهانه رقبا در آن انتخابات بود و باعث شد مشارکت شیرین ۸۸ به حادثه ناگوار تبدیل شود، یعنی کسانی که باید بلوغ سیاسی خود را در تبریک به منتخب مردم اعلام می‌کردند با ادعاهای واهی یک فرصت را به تهدید تبدیل کردند و کشور با ناملایمات و تنش‌های خارجی مواجه شد. در نتیجه مردمی که با مشارکت بالای خود یک حماسه سیاسی رقم زده بودند با این ادعاهای واهی در مقابل یکدیگر قرار گرفتند و صف‌آرایی نگران‌کننده‌ای شکل گرفت به طوری که انسجام و وحدت مردم به واسطه انتخابات پرشکوه به یک وادادگی و اختلافات و انتقام تبدیل شد.

متاسفانه درگیری کشور در این واقعه بسیار طولانی بود مانند زلزله‌ای که اگر زمانش طولانی‌تر باشد تخریبش نیز بیشتر است، بنابراین زلزله سیاسی سال ۸۸ بیش از هشت ماه طول کشید و ظرفیت‌های کشور را تضعیف کرد و باعث شد کدورت اجتماعی و تنش سنگینی در کشور ایجاد شود.

معتقدم نقش رهبری در این ماجرا بی‌بدیل بود که با سعه‌صدر و تبیین لحظه به لحظه و هشدارهای مدبرانه و تبعیت مردم از این رهنمودها برنامه نظام سلطه و وابستگان آن و فریب‌خوردگان داخلی خنثی شد. بنابراین ۹دی اوج این همدلی و تبعیت مردم و بروز و ظهور یک حماسه دیگر پس از حماسه مشارکت در انتخابات ۸۸ بود. همان انسجام انتخابات این بار پس از هشت ماه مجدد در خیابان‌ها ظهور یافت و تهدید فتنه را به فرصت تبدیل کرد و مردمی که مقابل یکدیگر قرار داشتند با بصیرت رهبری کنار یکدیگر قرار گرفتند و این بار در مقابل مدعیان و کسانی که به دنبال ناامن کردن و بی‌ثبات‌سازی کشور بودند، ایستادند.

در روز ۹دی مردمی به خیابان آمدند که پیش از آن و در طول این هشت ماه مقابل هم بودند اما در حماسه ۹دی با هم یک نمایش پرشکوه از بصیرت و بینش سیاسی خود را نشان دادند، پس این روز تجلی بصیرت و انسجام ملی بود و توانست روند بسیار نگران‌کننده هشت ماه فتنه را تغییر دهد. از این رو یوما... ۹دی از رخدادهای تاریخی بزرگ ملت ایران در طول تاریخ کشور است و معتقدم ۹دی از وقایعی است که باید زنده بماند و مردم همواره عبرت‌ها و حماسه‌های آن را تبیین از نسلی به نسل دیگر منتقل کنند تا از وقوع چنین حوادثی همچون فتنه ۸۸ جلوگیری شود.